

Stockholm den 22 april 2026

Halmstads tingsrätt
Box 193
301 05 Halmstad

Mål nr T 352-26, Zdravko Paic m.fl. ./. Region Halland, angående skadestånd

Tingsrätten har förelagt Zdravko Paic, Bengt Wernersson, Emelie Persson och Rebecka Kristoffersson (härefter ”kärandena”) att yttra sig över Region Hallands svaromål (aktbilaga 32). Med anledning av detta får de anföra följande.

1 INLEDNING

- 1.1 Kärandena konstaterar att Region Halland erkänner att den överträtt deras rättigheter enligt artikel 8 i Europakonventionen och att regionen inte lämnat en egen redogörelse för omständigheterna. Kärandena uppfattar därmed regionens inställning som att omständigheterna i målet är ostridiga – även om parterna till synes har olika uppfattningar om omständigheternas rättsliga betydelse för regionens skadeståndsskyldighet.
- 1.2 I det följande lämnar kärandena sin syn på utgångspunkterna för tingsrättens bedömning i frågan om skadestånd måste utgå för att gottgöra överträdelsen av deras rättigheter, samt sin syn på betydelsen av Europadomstolens praxis och nivåerna för

kränkningers ersättning vid brott för bestämmandet av skadeståndets storlek.

- 1.3 I övrigt avser kärandena att utveckla sin rättsliga argumentation vid huvudförhandlingen.

2 ÖVERTRÄDELSENA AV KÄRANDENAS RÄTTIGHETER MÅSTE GOTTGÖRAS MED SKADESTÅND

- 2.1 Högsta domstolen har nyligen sammanfattat utgångspunkterna för ersättningsbestämningen vid rättighetsöverträdelser enligt 5 kap. 8 § skadeståndslagen (se ”Det oriktiga förvalterskapet” NJA 2025 s. 416 p. 24–29. Av p. 7–8 i rättsfallet framgår även att samma utgångspunkter gäller för tiden innan lagstiftningen trädde i kraft, eftersom bestämmelsen innebar en kodifiering av Högsta domstolens tidigare praxis).
- 2.2 Regionen har redogjort för dessa utgångspunkter i sitt svaromål. Kärandena kommer därför inte att återge dessa i detta yttrande. Mot bakgrund av regionens inställning att skadestånd inte ska utgå då ett erkännande av överträdelserna är tillräcklig gottgörelse (se p. 3.1–3.3 i regionens svaromål, aktbilaga 32), vill dock kärandena framhålla följande.
- 2.3 I 5 kap. 8 § skadeståndslagen anges inte någon lägsta nivå för det skadestånd som kan utgå vid överträdelser av Europa-konventionen. Generellt sett har gränsen ansetts gå vid 10 000 kr; värderas överträdelserna till ett lägre belopp kan ett erkännande av överträdelserna vara tillräcklig gottgörelse. (Se prop. 2017/18:7 s. 66.)

- 2.4 Det får dock närmast betraktas som en huvudregel att skadestånd ska utgå vid överträdelser av enskildas rättigheter enligt Europakonventionen: som Högsta domstolen uttalat gäller att ”om överträdelsen är *obetydlig*, kan det vara tillräckligt att döma ut ett symboliskt skadestånd eller inget skadestånd alls” (se ”Den felaktiga läkarundersökningen” NJA 2007 s. 584, egen kursivering, jfr även prop. 2017/18:7, s. 66, där det framgår att ett erkännande kan vara tillräcklig gottgörelse för ”mindre ideella skador”).
- 2.5 Enligt kändendena framstår det som uppenbart att överträdelserna av deras rättigheter inte kan betraktas som obetydliga. Regionens beskrivning av användandet av Zdravko Paics och Bengt Wernerssons spermier för insemination utan deras kännedom och samtycke som ett ”felaktigt förfarande i samband med fertilitetsbehandling” framstår närmast som en försköning avsedd att inte fånga allvaret i överträdelserna de har utsatts för (se p. 3.20 i regionens svaromål, aktbilaga 32). Detsamma gäller beskrivningen av överträdelserna av Emelie Persson och Rebecka Kristoffersson rätt till information om sitt genetiska ursprung som en ”administrativ brist” (se p. 3.21 i regionens svaromål, aktbilaga 32).
- 2.6 Kändendenas inställning är alltså att det är nödvändigt att utge skadestånd för att de ska erhålla tillräcklig gottgörelse för överträdelserna av deras rättigheter enligt artikel 8 i Europakonventionen. I fråga om beloppens skälighet hänvisar de till vad som angetts i stämningsansökan (se avsnitt 7 i stämningsansökan, aktbilaga 1).

3 NIVÅERNA FÖR KRÄNKNINGERSÄTTNING VID BROTT SAKNAR I PRINCIP BETYDELSE FÖR ERSÄTTNINGSBESTÄMNINGEN I DET HÄR MÅLET

- 3.1 Regionen understryker vid ett flertal tillfällen att rättighetsskadestånd ska harmoniera med nivåerna för kränkningersättning vid brott (se p. 3.7 och 3.10–11 i regionens svaromål). Kärandena ser därför skäl att framhålla att nivåerna för kränkningersättning vid brott i princip saknar betydelse för ersättningsbestämningen i det här målet.
- 3.2 Högsta domstolen har uttalat att skadeståndberäkningen vid överträdelser av Europakonventionen bör utvecklas enligt ”principer som harmonierar med skadeståndsrätten i övrigt” och att nivåerna ”inte bör fjärras alltför mycket från vad som gäller när skadestånd döms ut enligt skadeståndslagen i jämförbara fall” (se ”Den långsamma tingsrätten” NJA 2012 s. 211 I p. 18, med vidare hänvisningar).
- 3.3 Denna utgångspunkt återspeglas även i förarbetena till bestämmelsen om rättighetsskadestånd. I förarbetena förekommer dock även ett par uttalanden som kan tolkas som att skadestånd vid rättighetsöverträdelser bör bestämmas efter konkreta jämförelser med nivåerna för kränkningersättning vid olika brott (se prop. 2017/18:7 s. 39, där det anförs att de båda ersättningarna ”som utgångspunkt ska bedömas på ett likartat sätt” och att ”de belopp som döms ut i kränkningersättning [ger] en fingervisning om hur ideell skada kan ersättas vid olika typer av gärningar”).
- 3.4 I rättsfallet ”Det oriktiga förvaltarskapet” klargjorde dock Högsta domstolen, med hänvisning till dessa förarbetsuttalanden, att en

närmare jämförelse mellan ersättningarna inte låter sig göras och att uttalandena inte kan ”ses som mer än en erinran om att olika ideella ersättningar på ett mer generellt plan inte får avvika allt för mycket från varandra (se NJA 2025 s. 416 pp. 26–27).

- 3.5 Ersättningen om 100 000 kr vardera som kärandena yrkat i det här målet ligger väl inom ramen för de nivåer som har utgetts både som kränkningersättning för brott och skadestånd vid rättighetsöverträdelser enligt 5 kap. 8 § skadeståndslagen (jfr med ”Det oriktiga förvaltarets ansvar” NJA 2025 s. 416, där 150 000 kr utgick för en överträdelse av artikel 8, ”Medborgarskapet II” NJA 2018 s. 103, där 150 000 kr utgick för en överträdelse av 2 kap. 7 § regeringsformen, och SOU 2021:64, där utredningen redogör för nivåerna för kränkningersättning vid brott).
- 3.6 Eftersom det yrkade beloppet inte kan anses avvika från ersättningen som gäller på ett generellt plan vid kränkningersättning för brott – och det inte ska göras en närmare jämförelse mellan ersättningarna – så saknar nivåerna för kränkningersättning vid brott i praktiken betydelse för tingsrättens bedömning i det här fallet.

4 EUROPADOMSTOLENS PRAXIS UTGÖR EN ”MÅTTSTOCK” FÖR ERSÄTTNINGSBESTÄMNINGEN

- 4.1 Regionen har korrekt anfört att Europadomstolens praxis ”anger en nedre gräns genom att skadeståndet inte får hamna på en uppenbart orimlig nivå på ett sätt att det brister i uppfyllandet av rätten till effektivt rättsmedel enligt artikel 13 Europakonventionen” (se p. 3.7–3.8 i regionens svaromål, aktbilaga 32). Kärandena vill dock påpeka att detta inte är den

enda betydelsen av Europadomstolens praxis vid bestämmandet av skadestånd för konventionsöverträdelser.

- 4.2 I rättsfallet ”Den långsamma tingsrätten” har Högsta domstolen uttalat att Sverige med ”en viss marginal ska leva upp till kravet i artikel 13 i Europakonventionen på effektivt rättsmedel” och att därvid är ”Europadomstolens praxis en given utgångspunkt” (se NJA 2012 s. 211 I p. 19).
- 4.3 Detta har även bekräftats i ”Det oriktiga förvaltarskapet”, där Högsta domstolen uttalat att ”en rimlig utgångspunkt för ersättningsbestämningen är att se beloppen som tidigare dömts ut för överträdelser av [...] Europakonventionen som uttryck för relativa nivåer vilka kan fungera som en måttstock mot vilken en aktuell överträdelse kan mätas” (se NJA 2025 s. 416 p. 29).
- 4.4 Mot den här bakgrunden menar kärandena att Europadomstolens praxis är högst relevant för ersättningsbestämningen. Detta gäller särskilt i fall där det saknas bedömningar från svenska domstolar av liknande överträdelser av artikel 8 i Europakonventionen att jämföra med – såsom i förevarande mål.

Som ovan,

Måxim del Río Diaz

Maxine Kvarnström